

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezna številka stane 50 para. — Serati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Ljubljana, 23. febr. 1922.

V našem političnem življenju vlada ta teden neka čudna tišina. Človek ne ve, ali so postali naši živci tako močni ali tako utrujeni, da ne reagirajo na ničesar več, ali pa je to zadnje tudi tišina pred viharjem. O Radiću vsi govorijo najrazličnejše stvari. V splošnem pa se naša javnost ne razburja preveč. Listi prinašajo brzojavno vest, da se je Radić že v resnici obrnil na italijansko vlado, ki naj bi pri vrhovnem svetu izposlovala udeležbo Hrvatov na genovski konferenci. V pojasnilo povemo, da se je Radić moral obrniti na italijansko vlado, ker ima vse priprave za to konferenco izvršiti Italija. Italija je za to konferenco nekaj tajnik in se mora vsak, kdor se hoče te konference udeležiti, obrniti na italijansko vlado. Da bi naša vlada, kar se tiče hrvatskega vprašanja kaj ukrenila, nam ni nič znanega. Pač pa se naša vlada jako zanima za to, bo li v Genovi navzoč tudi Ljenin. Ljenina se naša vlada nekam čudno boji ter bi rada preprečila njegovo navzočnost v Genovi. No pri velikanskem državniskem talentu našega ministrskega predsednika g. Nikola Pašića se zna zgoditi, da bodo sedeli ravno naši zastopniki zraven Ljenina, pa mogoče še zraven Radića. Bila bi to sicer blamaža, toda naših vladnih strank to ne ženira

čisto nič, blamaž so namreč tako vajeni kakor berač malhe.

Protić nadaljuje započeto borbo proti Pribičeviću. Pribičević zatrjuje, in sicer vedno le pred demokratskimi poslanci, kajti le ti so za njega merodajni, da je nedolžen. Tožil še Protića do danes ni, pač pa se je njegov prijatelj, kakor poroča Protić odpeljal malo po svetu. Hudomušni ljudje trdijo, da je šel v posete h g. Hercigonju.

Ko bi se dogodilo v kaki drugi državi kaj podobnega, kar je seveda izključeno, pa recimo, da bi se kljub temu zgodilo, bi parlament takoj razčistil zadevo. Minister obdolžen, da je nagovarjal k umoru, Hrvatski blok se obrne na tuje vlade in naš parlament molči. Da, poslancem se ne zdi toliko vredno, da niti ne posejajo parlamentarnih sej. To je gnjiloba taka, da smrdi do neba. Kje so ostali oni državotvorci, ki so imeli vedno polna usta domovinske ljubezni, kadar se je šlo za blatenje drugih strank. Škandal brez primere je, da naš parlament ne reagira na večje škandale. Nesposobnost ministrov in vladnih poslancev se še ni nikdar pokazala v taki bengalični luči kakor ravno v omenjenih slučajih. Sedaj se enkrat jasno vidi, da so grobokopi naše države ravno naši demokrati in radikali.

Bijemo težak boj za obstanek.

Sovražnik je trdovraten, žilav in oborožen z milijoni. In zato je ta boj tako težak. Je to boj na nož — na smrt. Vprašanje je, kdo bo podlegel. Tudi mi smo žilavi in vstrajni in veliko nas je, zato ne moremo in ne smemo podleči. Manjka nam le orožja — denarja! Ne rabimo dosti, samo toliko, da si ohranimo naš list in ga razširimo, da bo vstreljal vsem potrebam, da bo borbi kos. Zato prosimo vas tovariše somišljenike, da vam te besede ostanejo v

srcu in da greste takoj z vso vpeno na delo, pa prav vsi! **Bodite zavedni in neizprosni! Zahtevajte naš list povsod, zahtevajte zanj podporo v obliki oglasov in v novini naročniki.** Vsako podjetje, vsak trgovec in obrtnik nas mora upoštevati, ali pa začnite, oziroma bomo začeli s konsekvencami. Ako bodete delali tako, je uspeh zagotovljen. Pokažimo, da se nas mora upoštevati. — Vsa naročila javite takoj upravi »Nove Pravde«!

Strahovita lakota v Rusiji.

Angleži in Skandinavci uvidevni. — Jugoslovanske državotvorne beštije.

Znani Norvežan Nansen, ki vodi po naročilu entente pomožno akcijo za Rusijo in potuje sedaj po stradajočih pokrajinah, je poslal inozemskim delegacijam Rdečega križa v Moskvi naslednjo pretresljivo brzojavko:

Obiskal sem Samaro in okolico. Beda presega najhujša pričakovanja. Okraj Buzuluk ima 915.406 prebivalcev. Od teh 537.000 nima več nobenih živil. Septembra, oktobra in novembra je umrlo tu 30.405 ljudi. Umiranje je vsak

dan večje in ako ne bo pomoči, bo do novega leta tretjina prebivalstva mrtva. V Buzuluku leže vsako jutro po cestah mrtvi moški, ženske in otroci. Mnogo trupel obleži po celi dan na mestu, ker ne pridejo na vrsto. Na lastne oči sem videl na ulici mrliča, ki so ga glodali psi. Na pokopališču sem videl na kupu nametanih 80 mrtvih trupel, vsa gola, ker si preostali prilaste obleko umrlih. Ta trupla so nanosili tekom dveh dni. Na moje vprašanje, koliko mrličev pri-

svojo slogo in svobodo ter na junaške brate Srbe in Hrvate, nastopili — zmagovito pot v življenje! Saj živeti hočemo in živeli bomo.

Pot, na katero nam kažejo in zavražajo neznačajne naše brezvestni žeparji, pa vodi v prepad in pogin. Naj hitre po tej poti oni, ki so si jo izbrali, da se prej prekucnejo v jarek in zaduše v lastni nesnagi! Škoda jih ne bo. Potem bo narod očiščen svojih najhujših zajedalcev in to mu bo v veliko korist. Prepričani bodimo, da mora prej ali slej priti do tega narodnega ozdravljenja. Naš narod ima kljub svoji žalostni suženjski zgodovini veliko življensko in odporno silo v sebi. Zato tudi te zadnje izdajske gnilobe ne bo mogel dolgo prenašati na svojem sicer zdravem telesu!

Slovenci do sedaj še nismo živeli svojega narodnega življenja. Kar se piše o slovenskem kralju Samu in o slovenskih knezih, vse to je tako netočno in nejasno, da je bolj podobno pravljicam iz davnih časov, ko naši predniki še niso imeli stalne domovine, nego

neso povprečno na dan, mi je grobar odgovoril, da ne ve, ker jih prinašajo kupoma in jih nihče ne šteje.

Pogled na stotine otrok, ki jih je samo se kost in koža in ki se komaj še drže pokoncu, ter pogled na obupane matere, ki prosijo hrane za svoje umirajoče otroke, je nepopisen. Moški so se udali brezupno in so topi za vse.

Ti primeri so nabrani le v enem kraju Samare, kjer razmere niti niso najsiabše. Po celi vzhodni Rusiji je položaj večinoma še slabši. Delo ameriške pomožne organizacije in kvekarjev je ogromno. Švedi so pravkar prispeli in začnajo s svojim delom. Toda vse to je malo več kakor kaplja v morju. Prebivalstvo še umirajoč ne toži in trdno pričakuje pomoči vseh ostalih narodov sveta. Vsaka izgubljena minuta stane na stotine človeških življenj. Potrebujemo žita za kruh in seme. Narodi in vlade v Evropi se morajo zbuditi. Spoznati treba resnični položaj in razumeti strahote, ki se tu odigravajo. V imenu človečnosti se mora to strahotno stanje odstraniti. Pozno je, a vendar je še vedno čas za pomoč.

O tej katastrofi je poročal Nansen tudi na seji Zveze narodov, ko je prosil vesoljni svet pomoči za ubogo rusko ljudstvo. Svoj krasni govor je končal z besedami:

»V imenu človečnosti, v imenu vsega velikega in svetega Vas rotim Vas vse, ki imate žene in otroke, da premislite, kaj pomeni to, če bi se poslali v pogin milijoni žena in otrok. Na tem mestu pozivam vlade in narode evropske in ves svet, da prihitijo na pomoč. Pomagajte, da se enkrat ne bi kesali!«

Govor je napravil v svetovni javnosti globok vtis. Hladnočutni Angleži, kramarske duše, so našle za stvar vsaj delno razumevanje. »Observer« je pisal z ozirom na Nansenove besede: »Mi želimo, da se njegova, t. j. Nansenova akcija za pomoč Rusiji v največji meri posreči. Kar dajemo mi sedaj, to bo zapustilo v duši ruskega naroda globok in neizbrisen spomin. Ta pomoč je prav tako moralna kakor praktična potreba. Treba je, da se dvigne ugled Britanije na najvišjo višino v Rusiji bodočnosti.«

Vsak pameten človek bo vedel, da rodi dobrota prijateljstvo tudi v političnem življenju. Rusija je storila ob izbruhu vojne naši državi obilo dobre

ga. Čut hvaležnosti in človečnosti bi zahteval, da bi se sedaj naša vlada usmislila ruskih bednih siromakov. Naša vlada je molčala. Končno se je zganil Pašić, toda ne, da pomaga, marveč samo, da govori. In govoril je Pašić krute besede.

Ekspezo ministrskega predsednika g. Pašića o naši zunanji politiki z ozidrom na Rusijo:

»Gospoda, da bi mi spremenili svojo politiko in da bi se pomirili z rusko vlado, predno se ona pomiri z ruskim narodom, predno ona prizna ta ruski narod za najvišjega suverena, tega ne moremo. Če so že zavrgli staro dinastijo, morajo pa priznati suverenost naroda. *Dokler oni tega ne store, jim nimamo mi niti delati zaprek, niti jim dajati pomoči.*«

Ker so Rusi zavrgli carske izjemalce — naj torej poginejo kot pes na cesti! Ker se ne uklonijo Pašićevim milijonom! — Sram nas je, kar nas je dostojnih Jugoslovancev. — In še nečesa nas je sram v dno duše pred celim svetom.

Naš zastopnik pri Zvezi Narodov, nekdanji poslanik v Petrogradu in sedanj v Parizu *Spaljajković*:

»Bolje je, da umre dvajset milijonov ljudi glada, kakor pa, da bi se pomagalo sovjetski vladi.«

Tako! — Sedaj veš, proletarska para. Crkni! — Pogine naj ruski narod, poginejo naj nedolžni otroci, ker takemu beograjskemu porodičarju smrdi sovjet.

Omenjene Spaljajkovićeve besede je dala sovjetska vlada po Rusiji plakirati pod naslovom: *»Usmiljenje buržoazije«* doslovno in brez komentarja.

Tudi mi ne bomo delali dosti komentarja. Zverinske besede so same sebi najhujša obsodba!

Povemo pa eno. Naši Spaljajkovići in podobni tiči so spravili tudi našo državo na rob prepada. Sedaj gremo pot Avstrije in bližamo se z orjaškimi koraki poti Rusije! Zapomni si pa naj dobro radikalsko-demokratski Spaljajkovići in slične eksistence: Morda še nekaj časa, dokler ne bo dovolj! Ampak takrat bo obračun, ki bo vreden Spaljajkovićevih ljubeznivosti. Obračun pride, ker jugoslovanski narod nima niti malo volje, da bi napravil Spaljajkovićem uslugo in v milijonskih masah legel v travo!

Razgled po svetu.

Nemiri na Reki.

Na Reki je došlo do demonstracij in pretepov med fašisti in Zannellovimi pristaši. Fašisti hočejo z demonstracijami zabraniti, da bi se organi-

zirala na Reki avtonomna policija, in doseči, da bi vladali na Reki še dalje italijanski karabinerji. Kolikor poznamo fašiste in reško vlado, mislimo, da se jim bo tudi posrečilo.

Fr. R.:

Na napačni poti.

Nas Slovencev je v primeri z drugimi sosednimi narodi silno majhno število in smo zdaj vrh tega še razkosani na tri države. Ali pa naj se zaradi tega odrečemo svoji narodni samostojnosti in lepši bodočnosti ter naj nevaležno pljunemo na osvoboditev večjega dela naroda? Nikakor ne! Ravno zdaj moramo napeti vse telesne in duševne moči ter s pravimi narodnimi in kulturnimi deli vsemu svetu pokazati, da smo vredni svojega odrešenja in narodnega obstanka. Posnemajmo druge kulturne narode in zdramimo se iz mrtvila, v katero so nas zazibali samopašni domači brezdomovinci! Zanetimo povsod v narodu živo zavest in zbudimo v njem ponosito spoštovanje do samega sebe! Ta zavest bo vzgala v narodu ljubezen do vseli lastnih sinov in hčera in ta ljubezen bo rodila tudi prepotrebno slogo, ki bo narod zopet ojačila in ohranila. Takrat bomo Slovenci, oprti na

zgodovinski resnici. Naša jasna in določena zgodovina se prične pravzaprav šele takrat, ko je naš narod podjarmila Avstrija. Kakor pa je znano, smo bili v tej državi Slovenci in drugi Slovani od začetka do konca le hlapi Nemcev, ki so nam takoj določili narodno smrt in potem naš življenj na vse mogoče načine zatirali in uničevali. Hoteli so naš narod s silo v kratki dobi ponemčiti, njegova imena in kraje prekrstiti po svoje in tako izbrisati njegove zadnje sledove s sveta.

Toda to njihovo nekulturno početje jim ni šlo tako hitro in uspešno izpod rok, kakor so si želeli. Zato so začeli na pomoč proti nam klicati še Nemce iz Nemčije, Madžare in Lahe. Slovencem sta bili lastna narodna zavest in lastna kultura tuji. Jezik, ki ga je govorilo le kmetiško ljudstvo, in zemlja z domovi tega ljudstva je bila njihova edina imovina. Vse te nasilne in neugodne okolnosti so slovensko domovino in število njenih domačih prebivalcev posebno na mejah res kaj naglo kr-

čile od leta do leta. Pogin slovenskega naroda ni bil več daleč.

Po Napoleonovem ilirizmu in po burnem 48. letu, ko je bila v ustavi določena enakopravnost vsem avstrijskim narodom, pa so se začeli tudi Slovenci z drugimi nenemškimi narodi v Avstriji dramiti in dvigati k novemu narodnemu življenju. Sicer so se Nemci trudili na vse kriplje, da bi ostale pravice drugih narodov le na papirju, a razmere so jih premagale in postajale vedno močnejše. Nemci so bili v veliki manjšini; zato so morali popuščati na vseh koncih in krajih.

Kakor pri drugih narodih so tudi med Slovenci začeli vstajati in se hitro množiti navdušeni in požrtvovalni narodni buditelji in voditelji, ki so z vso vpeno svojih rodoljubnih src delovali za osamosvojitve naroda na kulturnem in gospodarskem polju. Ustanavljali so razna društva ter izdajali časopise in knjige v svrhu narodne izobrazbe in oživitve narodne zavesti. Kmalu pa sta nastali tudi dve slovenski stranki. Ime-

Zopet revolucija na Portugalskem?

Razširjajo se govornice, da je na Portugalskem izbruhnilo novo revolucionarno gibanje. Podrobnosti še niso znane.

Po poročilih listov iz Madrida, še vedno ni direktnih vesti iz Lizbone. Z meje je prišla vest, da so predsednik republike in portugalski ministri pobegnili v trdnjavo Caisa in koncentrirali precej močne čete. Za danes je delavstvo nameravalo po vsaj državi proglasiti splošno stavko. Skupina levičarskih republikancev je baje izdala proglas, v katerem govori o zareti. Gre namreč za to, da se osvobodijo častniki, ki so bili pred kratkim aretirani.

Tedenski pregled.**Svečana zaroka našega kralja.**

Kralj Aleksander je dospel v Bukarešto v spremstvu ministrskega predsednika Pašića, ministra za zunanje posle dr. Ninčića in ostale suite. Na kolodvoru pa je pričakovala vsa romunska kraljeva obitelj z velikim spremstvom. Pozdrav je bil zelo prisrčen. Kralju Aleksandru so se poklonili romunski dostojanstveniki. Bukareški župan ga je pozdravil s prisrčnimi besedami, rekoč, da je srečen, ker more v imenu romunske prestolnice pozdraviti junaškega kralja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rekel je, da je prebivalstvo Bukarešte ponosno, da ga more sprejeti in imeti v svoji sredi. Ponudil mu je po starem običaju kruha in soli. Kralj Aleksander je povzeli košček kruha in par zrnov soli. Potem, ko je bilo predstavljeno obojestransko spremitvo, so pred vladarjem korakale na kolodvoru postavljene častne čete. Sledil je spredov do glavne cerkve po glavnih ulicah, ki so bile okrašene z zastavami v romunskih in jugoslovenskih barvah in z zelenjem. V katedrali je bilo kratko bogoslužje. Nato se je kralj Aleksander odpravil z vsem spremstvom v palačo Cotroceni. — Ob sedemnajstih je bila v dvoru Calea Victoria slavnostna večerja, katere so se udeležili kralj Aleksander s spremstvom, romunska kraljeva dvojica z vsemi člani kraljevske hiše, romunski ministri, člani parlamenta, župan in bivši ministri. Pri tej priliki se je izvršila oficijelna zaroka z izmenjavo prstanov. — Zvečer je dal romunski minister za zunanje stvari gala-večerjo na čast jugoslovenskima državnikoma Pašiću in dr. Ninčiću. — Danes dopoldne je bil pregled bukareške posadke. Opolodne je bil na dvoru slavnostni obed, popoldne pa koncert. Bukarešta se je slovesno pripravila za sprejem visokih gostov.

Hrvatski pokrajinski namestnik odstopil.**Vzrok: Nesporazum med namestnikom in Pribičevićem ter Marinkovićem.**

Poroča se iz Beograda, da je pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo g. Demetrović podal ostavko na svoje mesto. Ostavka mora priti pred ministrski svet. Ne ve se še ali bo sprejeta. Kot razlog se navaja nesporazum med pokrajinskim namestnikom in Pri-

Veleposlaniška konferenca in apanaža Karlu.

Kakor poroča »Petit Parisien« se je veleposlaniška konferenca bavila z jugoslovenskim memorandom glede subvencije za bivšega cesarja Karla. Konferenca je sklenila, da bo izročila vprašanje posebnemu odboru, ki bo svoje sklepe nemudoma objavil.

Obtoženi londonski zakotni borzjanci.

Državno pravdnštvo v New Yorku je obtožilo več zakotnih borznih posredovalcev v Wallstreetu ter odredilo, da se preišče njihovo posredovanje, ker so osumljeni, da so tekom zadnjih let prevarili občinstvo za 10 milijonov funtov.

bičevićem ter Vojo Marinkovićem, kakor tudi nesporazum radi dvanajstin za marec in april z ozirom na Hrvatsko in Slavonijo.

Dr. O. Rybar o vprašanju pogajanj z Italijo.

»Slobodna Tribuna« objavlja kratek razgovor svojega sotrudnika z dr. Otokarjem Rybarem o vprašanju pogajanj z Italijo. Dr. Rybar je med drugim izjavil, da je bila v pondeljek druga konferenca med zunanjim ministrom dr. Ninčićem, pokrajinskim namestnikom v Dalmaciji Metličićem, našim konzulom v Zadru Cincar-Markovićem in našim poslanikom v Rimu Antonijevičem. Gospodje so zelo podrobno razpravljali o poedinih vprašanjih. Sklenili so, da se povodom rimske konference paralelno z njo razpravlja v Rimu tudi o vprašanjih Zadra. Italijani stojijo na stališču, da se izvede člen 2 rapalske pogodbe, ki se nanaša na Zadar. Rečeno je, da naj se sklene poseben sporazum o odnošjih med Zadrom in njegovim zaledjem. Zato zahteva Italija, da se sklene poseben sporazum pred evakuacijo tretje cone, da Zadar ne ostane odrezan od zaledja. Naša vlada, je dejal dr. Rybar, pa zastopa stališče, da ti dve vprašanji nista zvezani z junktimom. Italijani morajo tretjo cono na vsak način takoj izprazniti. Sedaj se bo v Rimu na konferenci videlo, ali se more stvar rešiti z dogovorom, ali pa bo morala naša vlada zadevo spraviti pred Zvezo narodov. V pregovorih bo naša delegacija odločno vztrajala na stališču jugoslovenske vlade in energično zahtevala izvršitev rapalske pogodbe in se ne bo dala zaplesti v vprašanja, ki niso v nikaki zvezi z evakuacijo tretje cone in z vprašanjem Zadra. Dr. Rybar ima vtis, da naš zunanji minister dr. Ninčić zelo resno presoja naše odnošaje do Italije, da je dobro informiran in da bojazni naše javnosti nikakor niso upravičene.

Minister Marković za sporazum s Hrvati.

V reviji »Novi život«, ki jo izdaja zunanji minister dr. Ninčić, je izšel članek ministra pravde dr. Markovića, ki govori o razgovorih in pogajanjih srbskih strank s Hrvatskim blokom, ter pravi, da ti razgovori in pogajanja ne pomenjajo, da se sprejema vse, kar zahteva druga stran. Vsa modrost re-

šitve političnega položaja leži v tem, kdo bo ponudil roko in zahteval pogajanja. Na koncu pravi, da bodo morale srbske politične stranke uvideti, da je treba končno izvesti sporazum s Hrvati.

Pismo Hercigonje ni falzifikat.

Tako z vsem poudarkom ugotavlja g. Stojan Protić v »Radikalu« z dne 19. t. m., kjer piše: »Zdaj moremo tudi povsem zanesljivo reči, da je ta roka (ki je pisala pismo g. Pribičeviću, op. ur.) Hercigonjina.« Nadalje izraža slutnjo, da je v pismu s kratico B. mišljen najbrž Dušan Bogdanović, ki je bil nekaj časa v ministrstvu notranjih del, ko je bil Pribičević minister in ki je eden najzanesljivejših njegovih prijateljev. Pismo je spisano celo od ene roke s podpisom vred. V splošnem interesu, ne samo za g. Pribičevića osebno, bi bilo, da se izkaže tisto mesto o pokojnem Draškoviću v pismu Hercigonje kot natančno in neresrečno v dotičnem strašnem smislu. Ali kar se more in sme sedaj reči povodom tega pisma in tega mesta v pismu, je to, da je zelo težko i za deželo i za g. Pribičevića, ki zavzema v tej zemlji najvišje mesto svetovalca krone, ko dovede on sebe v položaj da so ljudje postavljeni pred ta dilema: ali da imajo pred seboj monsturn človeka ali politično tako kratkovidnega človeka, tako neskrupuloznega, tako bolešno domišljavega in megalomansko razpoloženega, da samega sebe privede v položaje in vezi, ki ga morajo na vsak način izpostavljati vsemogočim sumnjam in obtožbam.« — Tako sodi g. Protić.

Pribičević pozivlja na meščansko vojsko.

»Novi čas« navaja »Riječ«, kjer Pribičevićev organ odgovarja na obdolžitve v zadevi Hercigonje in pozivlja vlado, naj napove Hrvatski meščansko vojsko, hajska Srbe na Hrvate, očita Pašiću še preveliko obzirnost, pozivlja na bratomorni boj. »Novi čas« citate končuje: ljudstvo naj se zave, da se igrajo z njim slavohlepni ljudje in koristolovci, z železno metlo naj pomeče te vrste politike in stranke in verjemite, da se bomo potem Slovenci, Hrvati in Srbi sporazumeli na podlagi poštenega socialnega, kmetskega in delavskega ljudstvu odgovarjajočega programa!

Naj se sam brani.

Novinarski bandit, kakor naziva »Radikal« glavnega urednika »Beograjskega dnevnika« Krsto Cicvarića, poziva v svojem listu vlado, narodno skupščino in — srbski narod, da brani g. Sv. Pribičevića pred težo obeh dokumentov, ki jih je objavil »Radikal«. (Hercigonjin kurirski dekret in Hercigonjino pismo Pribičeviću). »Radikal« odgovarja na vso to obrambo kratko z besedami: Naj se g. Sv. Pribičević — sam brani! Sam je tudi s Hercigonjo buče sadil! ...

Krivi ali zlo.

Demokratski listi zopet kličejo po močni roki v državi ali z drugimi besedami — po žandarjih. Naši vlastodržci mislijo, da se da z preganjanji doseči kaj pozitivnega za državo. Dr-

žavni pravdnik je zato prvo in zadnje sredstvo naših državotvorcev. Spominjamo samo na to, kaj so dosegli s preganjanjem Radića. Politika, pravilna politika ne znači preganjanja in kaznovanja, temveč predvsem zdravljenje in odstranjenje vzrokov slabih razmer. Oni, ki danes tako glasno obtožujejo politiko hrvatskega bloka, naj napravijo vsaj en resen in stvaren poskus za dosego sporazuma. Glavna stvar niso krivci, temveč zlo! Zlo pa se ne odpravlja s preganjanjem krivcev, temveč z delom za zboljšanje razmer.

Pašić se zanima za položaj železničarjev.

Ko je pred dnevi sprejel ministrski predsednik Pašić dr. O. Rybafa v daljši avdienci, je pogovor nanesel tudi na bedni položaj železničarjev. Dr. Rybaf je g. Pašiću prav temeljito obrazložil stanje železničarjev in si je Pašić, ki očitno o položaju železničarjev ni bil poučen, naredil tozadevno natančne beležke. (Da bi le tudi kaj pomagalo!)

Razpust »Medjusaveznega sindikalnega odbora« v Zagrebu.

Policijsko ravnateljstvo je razpustilo »Medjusavezni sindikalni odbor« v Zagrebu. Prepovedalo je vsako delovanje z motivacijo, da sestanek tega odbora, ki ga je imel pred kratkim, ni bil policijski prijavljen. Kot nadaljni vzrok navaja policijsko ravnateljstvo, da so njegovi delegati predstavljali saveze, ki niso obstajali, ali pa, ki so bili organizirani v Glavnem radniškem savezu, in pa, ker so se sestanka udeležile tudi osebe, ki so se pred obznano udeleževale kot komunisti in ki ne nudijo jamstva, da ne bodo propagirale komunistične ideje.

Stol sedmorice je potrdil sodbo proti atentatorjem na pokojnega ministra Draškovića.

Kakor je znano, so zagovorniki v procesu proti atentatorjem na pokojnega ministra Draškovića vložili zoper sodbo priziv in ničnostno pritožbo. Stol sedmorice je potrdil smrtno kazen, izrečeno nad Aliagićem, dočim je znižal Colakoviću, Lopašiću in Petroviću kazen od 17 let na 12, a Stankoviću zvišal kazen od dveh na tri leta. Sklep je bil nedavno naznanjen obtožencem, od katerih se nahaja Aliagić še vedno v zaporih zagrebskega sodnega stola, a ostala četvorica v Lepoglavi. Po zakonu se ima smrtna obsodba izročiti kralju v pomiloščenje.

Obsojeni vojaki.

Pred sarajevskim vojaškim sodiščem je bilo te dni obsojenih več vojakov radi upora. Eden je dobil 3 leta, drugi 2 leti in pol, štirje po dve leti in eden dva meseca. Pred volitvami v konstituanto so dobili v roke proglas komunistične stranke, ki jih je tako navdušil, da so pričeli klicati: »Živela revolucija!«

Konec rudarskega procesa v Bosni.

Iz Tuzle poročajo, da je pred tamkajšnjim okrožnim sodiščem že izrečena sodba proti rudarjem, ki so se v zeniškem revirju uprli orožnikom in hoteli vprijeti revolucijo. Rudar Gijuro Kerović, ki je ustrelil orožnika

novali sta se narodno-napredna in katoliško-ljudska.

Obe stranki sta imeli vedno več sredstev za uspešno delo v prid dobri narodni stvari. Ali žal, da se je v vsaki stranki le prehitro nabralo preveč takih pripadnikov, ki so jim bili bolj pri srcu lastni in strankini dobički nego narod. Zaradi tega se v Slovincih narodna zavest ni tako poglobila in vkoreninila kakor se je pri Čehih in kakor bi bilo potrebno tudi pri nas. Še dandanes ogromna večina našega preprostega kmetskega in delavskega ljudstva nima nobenega znanja o velikih bratskih slovanskih narodih, o prednikih svojega mučeniškega slovenskega rodu in o svojih dolžnostih do tega rodu. Dobro pa je to ljudstvo poučeno o raznih rimskih papežih in o vsakovrstnih svetnikih, čeprav ni med njimi nobenega Slovenca!

Ta slaba narodna odgoja je nam med vojno in ob preobratu silno mnogo škodovala ter nam škoduje še sedaj. Škoduje pa nam še posebno zato, ker nimajo potrebne narodne zavesti in na-

rodnega ponosa niti naši sedanji takozvani voditelji.

Oglejmo si še nekoliko delovanje svojih nar. buditeljev pred svetovno vojno. Družba sv. Mohorja je bila gotovo najpripravnejše sredstvo za probujo in oživotvoritev narodne zavesti v našem narodu. Lahko bi v tem oziru mnogo koristnega storila, a se je nalašč izogibala tega dela, ker ni bilo njeno vodstvo v pravih rokah. Družbino pokroviteljstvo je bilo poverjeno nemškemu škofu in večina družbinih odbornikov je bila sestavljena iz takih mlačnih Slovencev, ki so bolj upoštevali koristi katoliške stranke kakor blagor naroda. Bili so se zameriti višji nemški gospodi in dunajski vladi. Zato niso hoteli izdajati takih spisov, ki bi Slovence budili k narodni zavesti ter jih hrabрили v pravičnih bojih proti nemškemu zatiralcem. Taki spisi bi ne bili po volji mogočnim Nemcem in kdo ve, kako bi ti zaropotali proti izdajateljem! Goreč strankin apostelj pa je tudi proglasil svoj novi nauk, da je narodnost poganstvo. Se-

veda le slovenska. Potemtakem je bila družba in cela katoliška stranka res skoraj primorana s svojimi de'i vnesti naše ljudstvo le za katoliško stvar in avstrijsko sužnost!

Tudi od napredne stranke ni posijalo v narod dovolj luči probuje in izobrazbe. Pripadniki te stranke so bili po večini možje iz boljših stanov. Kot taki niso čutili in poznali težav in trpljenja nižjih slojev; zato niso imeli potrebnega sočutja in ljubezni zanje, kakor je še zdaj nimajo. Bili so med njimi tudi idealni in požrtvovalni poštenjaki, toda teh je bilo premalo in zaradi tega njih delo ni uspelo. Glavni vzrok strankinega neuspeha pa je bil ta, ker so se vsi skrbno izogibali dela med preprostim ljudstvom. Med kmete in delavce so šli nekateri tu in tam le ob volitvah, a potem se zopet niso hoteli prikazati mednje. To so znali njih nasprotniki spretno izrabiti.

Za slovensko narodno probujo in osamosvojitve je v zadnjih letih pred svetovno vojno v višjih krogih posebno

vneto in uspešno deloval naš sedanji kraljevi namestnik g. Ivan Hribar. Zaveden naroden župan na Gorenjskem mi je med vojno rekel: »Hribarju bomo dolžni največjo hvalo, ako bo nas ta vojna osvobodila izpod nemškega Jarma!« Drugi narodnjak v tistem kraju pa mi je pravil med drugim o Hribarju tudi tole: »On je z največjim pogumom delal na to, da bi se mi Slovenci in sploh vsi avstrijski Slovani v narodnem oziru tako izobrazili, da bi se popolnoma zavedali svojega položaja in svojih velikih slovanskih nalog. Ker je bilo že dolgo znano, da mora skoraj priti do vojne med Slovani in Germani, naj bi bili avstrijski Slovani že v naprej dobro pripravljeni na to vojno in naj bi ob njenem izbruhu vsi ostali doma. Vojnemu pozivu naj bi se odzvali le Nemci, Madžari in drugi neslovanski narodi. Ti bi bili hitro premagani, Slovani pa osvobodjeni brez vsakih izgub!«

(Konec prih.)

Reljida, je obsojen na smrt na vešalih. Rudar Karel Železnik na eno leto težke ječe, Osman Djulović na 15 mesecev težke ječe, Bračun na 10 mesecev zapora, ostali rudarji pa na 5 do 10 mesecev zapora.

Izgnan komunist.

Banjaluška policija je nedavno izgnala Dušana Balabana v njegovo rojstno mesto Prijedor. Bil je duša komunistične organizacije in pri delavstvu tako priljubljen, da so poslali na nožanje ministrstvo prošnjo, da mu zopet dovoli bivati v Banjaluki. Če je njih prošnja imela uspeh, listi ne poročajo. Najbrže ne.

Mejnikje postavljajo.

Vodja okrajnega glavarstva v Murški Soboti g. Lipovšek je izdal na prebivalstvo tiskane oklice v domačem narečju in v madžarščini, da je meja med našo državo in Madžarsko definitivno določena ter se že postavljajo

mejniki. V oklicu se prebivalstvo opozarja na pravice, pa tudi na dolžnosti. Predvsem naj starši skrbijo, da se sinovi ne bodo odtegovali vojaški dolžnosti z ubegom preko meje, ker pri nas jim je služiti največ poldrugo leto, na Madžarskem pa celih 12 let.

Koliko prebivalcev je v Medjimurju?

Po zadnjih statističnih podatkih je v Medjimurju 92.024 prebivalcev. Med temi je 74.432 Jugoslovenov, 14.413 Madžarov, ostali pa so po večini Nemci.

Promet Maribor—Ljutomer.

Otvori se zopet tranzitni promet na železnici Maribor—Ljutomer preko Špilja in Radgone. Vozilji bodo nastopni vlaki: Odhod iz Maribora ob 6.20, prihod v Ljutomer ob 10.19, odhod iz Maribora ob 20., prihod v Ljutomer ob 23.34. Odhod iz Ljutomera ob 9.30, prihod v Maribor ob 14.06, odhod iz Ljutomera ob 16.47, prihod v Maribor ob 20.52.

Poročila z dežele.

Maribor.

Ze dolgo časa se molči o ukrepih našega stanovanjskega urada, kakor da je dobilo vse mestno občinstvo rešpekt pred internacionalnim županom Grčarjem, ki je sam prevzel mesto šefa tega urada. Brezdvomno je zavzel ta referat le iz globokega socialn. sočustvovanja, da popravi mizerijo kakor jo je njegova politična stranka očitala vsem prejšnjim predsednikom, ki so sedeli v tem uradu.

Da, človeku kar pero zastoji, ko pomisli na agitacijo JSDS za občinske volitve v Mariboru. Najelo se je cele vrste backov, da so kar v procesijah nosili po mestu podobe o internacionalnem raji. Izgledalo je kakor kedaj v Babilonu in človek je imel priliko na vsakem pisoiirju slišati bahate ideje in obljube rudečih spasiteljev čes; le počakajte ko dobimo mi našega — župana, bo že drugače, mi bomo že pokazali onim široko trebušnjim ljudem, ki imajo velika stanovanja, še knezoškofu bomo odvzeli hiše in jih odkazali ubogim delavskim družinam in sedaj:

Volitve so za nami, župan izpod rudeče zastave sedi na svojem stolčku in nam nudi častno priliko gledati, kako rešuje en socialdemokrat stanovanjsko mizerijo, zato hočemo o tem obvestiti tudi širšo javnost. Tako se je baje neko stanovanje Nemca Červek potom zastopnika južn. železnice obljubilo g. Malgaju. Toda gospodin šef iz stanov. urada se je temu uprl, ter ga nakazal nekemu elektronomterju Kestlerju, ki je šele pred kratkim privandral v Maribor.

Drugo stanovanje nekega Kajbiča dobi neki pomožni monter imenovan Singer, ki je istotako se le prišel semkaj, in zopet tretje je nakazano nekemu asp. Močivniku itd. Navesti bi se dala cela kopa podobnih slučajev, ki dovolj jasno izražajo, da se hoče protežirati Nemca, ki je šele pred par dnevi prišel, in pustiti na cesti domačina, ki že čaka leto dni na kak kotiček. To menda ni korupcija? Mogoče bi nam gospod Grčar znal povedati, zakaj se ljudem naroča, naj poizvedo za prazna stanovanja, dočim se istim četudi jih bogzna koliko prijavijo, niti enega ne nakaže. Če bomo v bodoče še iskali prazna stanovanja za privandrance-nemce in internacionalce, o tem bomo še v prihodnje kaj več povedali. Za danes bodi dovolj.

»Proletarci.«

Maribor.

Popravek na notico o občnem zboru kraj. organizacije, ki se naj pravilno glasi tako le:

Gospod Jarch je naglašal lepi razvoj kraj. organizacije. Pri tej priliki je tudi izjavil, da je Slov. ljudska stranka prelomila svoje obljube, da bodo glasovala za narodnega župana (brez pripombe iz katere stranke), ter nosi glavno krivdo, da je dobilo mesto Maribor župana, ki ne nosi povsem narodnega značaja.

Torej pismena pogodba osobito zaveza ni obstojala koga in iz katere stranke bi ona volila nar. župana.

Maribor.

Gospod Julij Fischer, višji ravnatelj moške kaznilnice v Mariboru gotovo že nestržno čakajo našega nadaljevanja o opisu dogodkov na polju njihove kompetence, kateri se moramo kar v naprej zahvaliti, da nam je preskrbela toliko gradiva za našo slovensko javnost.

Preidemo torej k stvari, ki sicer ni tako brezpomembna, kot so jo vzeli g. višji ravnatelj Fischer iz globokega nagnenja osobito naklonjenosti do narodnjakov njihove vrste, ki so videli svoj spas v vahtarci ob Renu misleč »Deutschland — über alles«, ter že kar v naprej povemo, da so vsi tozadevni izgovori »nismem vedel« itd. popolnoma otročji. V omenjeni kaznilnici se nahaja med drugimi ljubljenci g. Fischerja neki paznik, imenom Iv. Konič, ki je poznan kot izrecni komunist, kar je tudi pokazal ob stavki maja 1. 1920, ko je zbiral na vseh koncih in krajih pojasnila, kadar ga pridejo komunisti Avstrije odrešiti iz Jugoslavije. In vkljub temu, da se omenjeni še dandanes baha z odprto službo v Gradcu, ga čaka po Fischerjevi protekciji povišanje; seveda, ker ga je omenjeni brezdvomno veličastno opisal kot narodno zanesljivega. Morda mu njegova vila, ki jo je po komunističnem vetru — tam nekje za Pohorjem kupil, premalo nese.

Drugi je paznik »Pašuna«, ki je svoj čas še kot fant kričal »Aufbiks Leiteršbergarji« in ki je po preobratu večkrat javno izrazil, da bi stokrat poprej prisegel za Avstrijo nego enkrat za Jugoslavijo. O tem možu je bil gospod Fischer opetovano opozorjen, da ima smolo v rokah, in se mu marsikaj tujega nanje prime. Toda ker je njegova žena za nje tržila vrtno pridelke na glavnem trgu, so očka Fischer posnemali onega, ki je rekel »se nič ne sliši!« Ze dolgo časa na sumu sotovarišev, je prihajal ozek in slok v kaznilnico, iz nje pa se je vračal kot visoko noseča ženska. To je zbudilo baje tako veliko zanimanje, da ga je gospod nižji ravnatelj ustavil in zahteval takojšnji porod — namreč blaga, ki ga je imel ovitega okrog trebuha, kar je omenjenega spravilo v občudovanja vredni položaj in suspenzijo. Vendar pa se ta »uzmovič« za to veliko ne zmeni ter kaže, kakor da so gospod šef soigrali. Gospodu Fischerju je grozno žal, da se je njegovega ljubljence »Pašuna« ujelo pri tatvini, ter je javno izrazil, da celo noč ni mogel spati, ker je študiral, kako da naj reši svojega špicelna in upravitelja njegovega vinograda. Ker pa nočemo delati nikomur krivice in tudi v tej zadevi ne izrekamo nobene direktne sumnje, zlasti za to, ker se bo z vsjo zadevo itak pečala kompetentna oblast, hočemo dati le dober nasvet, kakor smo ga vajeni le Slovenci. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce in če ga je tudi malokdaj videti, kakor letošnjo zimo, in srečen oni, ki spravi kožo — na varno. Narodni blok.

Socijalno gibanje.

Stavka bančnega uradništva v Dalmaciji.

Bančno uradništvo v Dalmaciji je zahtevalo povišanje svojih mizernih plač ter zboljšanje svojega gmotnega položaja. Ker so delodajalci bili trdovratni in niso hoteli o zahtevah uradništva nič slišati, je isto stopilo v mezno gibanje, ki je pa žalibog le deloma uspelo. S tem pa zadeva ni še pokopana, temveč je samo odgodena na poznejši čas.

Stavka bančnega uradništva v Bosni.

Vsled nadutosti svojih delodajalcev, so bili uradniki Hrvatske in Muslimanske banke v Sarajevu prisiljeni poslužiti se sredstva v obrambo svojih pravic, ter vstopiti v stavko. Povod temu je bil sledeči: ravnateljstva teh bank so kratkomalo prelomila kolektivno pogodbo, sklenjeno med bratsko sarajevsko organizacijo in ravnateljstvi zavodov, ter se niso hotela držati določb. Podaljšale so delovni čas ter uvedle dvostruko frekvenco, ne da bi za podaljšano delo hotele plačati kako odškodnino. Pri tem gibanju nam je posebej povdariti zavestno solidarnost

ostalih sarajevskih tovarišev. Ko je pri gori omenjenih bankah izbruhnila stavka, ter so bila vsa pogajanja brezuspešna, so tudi vsi ostali bančni uradniki v Sarajevu vstopili v triurno protestno stavko, kateri se je deloma pridružila tudi provinca. Vse bančno uradništvo pa je pripravljeno vstopiti v splošno stavko, ako se Muslimanska in Hrvatska centralna banka ne bi uklonili. Stavka traja že več tednov. Mi pa želimo tovarišem v njihovem upravičenem boju najlepši uspeh.

Opasno gibanje angleških rudarjev.

V nekem premogovnem revirju je prišlo do resnih izgredov rudarjev. Ravnateljstvo premogovnika so demonstrantje zaprli v neko pisarniško sobo. Okoli 2000 delavcev je bilo odvrnjenih od dela.

Brezposelnost v inostranstvu.

Meseca novembra 1. 1. je bilo v Angliji 15 odstotkov, v Belgiji 17, na Holandskem 7, na Danskem 17, na Švedskem pa celo 27 odstotkov v strokovnih organizacijah organiziranega delavstva brez posla.

Zdravniške razmere pri okrajni bolniški blagajni ljubljanski.

Socialno skrbstvo v Ljubljani že izvršuje in se je v ta namen nastavila izprašana skrbstvena sestra, ki obiskuje pomoči in nasveta potrebne rodbine na njih domu. V njen delokrog spada stanovanjska higijena, nadzorovanje doječih mater, otroško skrbstvo in sicer tako nega dojenčev kakor nadzorovanje telesne in nrvstvene vzgoje starejših otrok, posebno v pošolski dobi. Dlje je skrbstveni sestri poverjena oskrba in higijena tuberkuloznih, alkoholikov in spolno bolnih. Skrbstvena sestra prisostvuje ordinacijam za dojenčce in sodeluje v posvetovalnici za matere, tako da že tamkaj izpozna slučaje, na katere ima obračati posebno pažnjo. Socialno skrbstvo se bo pravtako uvedle v Mariboru in je v to že določena druga izprašana skrbstvena sestra.

Pri tej priliki moram nastopiti še proti fikiciji, da ima bolniška blagajna »velikanske fond« kakor je pred kratkim poročal nek drug slovenski list. Ta domneva je nastala, ker si namerava blagajna v zvezi z zavarovalnico proti nezgodam zgraditi lastno uradno poslopje in ambulatorij, kar je pa z ozirom na naraščanje prometa, članov in bolnikov absolutno potrebno. Lanski letni zaključek bo pokazal, da ima okr. bolniška blagajna ljubljanska, v kateri so kakor znano združene vse poslovalnice v Sloveniji, 5 kvečjemu 6 milijonov kron razpoložljivega premoženja. Kaj je to pri današnji vrednosti denarja? Vsak večji trgovec mora imeti danes več razpoložljivih sredstev. Pri tem je vpoštevati, da bolniški stroški izvanredno fluktuirajo. Tako so le izdatki za boleznine v januarju 1921 znašali 646 tisoč kron, v septembru pa vsled griže in drugih boleznih že 1.165.000 K. Z boleznino pa sorazmerno rastejo stroški za zdravila in za zdravnike, ki morajo napravljati več obiskov, potrošijo več na kilometrinu itd. Iz tega se vidi, da kaka večja epidemija, ki bi se raztegnila čez par mesecev, lahko požre ves razpoložljivi rezervni kapital bolniške blagajne. Ako se je ta vkljub temu odločila za zgradbo ambulatorija in upravnega poslopja, sili jo k temu absolutna potreba. Kajti centralni urad je nastanjen v nezadostnih najemnih prostorih, ljubljanska poslovalnica in ambulatorij pa v lastni hiši, koje prostori so že danes v vsakem oziru neprikladni in pretesni, tako da morajo zavarovanici ob izplačilnih dnevih postajati po veži in celo po trotoarju pred hišo. Gradbo pa kakor rečeno prevzame bolniška blagajna v zvezi z zavarovalnico proti nezgodam, ki bo nosila dve tretjini gradbenih stroškov, dočim odpade na blagajno le ena tretjina, čeprav bo ambulatorij skoraj izključno služil le njenim namenom. Blagajna se je v interesu uspešnega poslovanja svojega centralnega urada in efektivnega zdravljenja svojih članov mogla lotiti tega podjetja, ker sme računati na gotove redne letne dohodke. Vkljub temu bo s privoljenjem vlade kot nadzorovalne

oblasti na stavbo treba najeti hipotečno posojilo. Toliko, da se razblini domneva o »velikih fondih«, ki jo je izzvalo baš to gradbeno vprašanje.

Ko se pa v zvezi z upravnim poslojem dogradi novi ambulatorij, katerega načrti se pravkar študirajo, bodo slehernemu delavcu na razpolago tako lepi, higijensko urejeni ordinacijski prostori in tako popolna zdravilna sredstva, med drugim kopeli, helioterapija, mehanoterapija itd., kakor si jih danes nobeden drugi ne more privoščiti, ker jih ljubljana kratkomalo nima.

Kot objektivni človek, ki se nikdar ni bal povedati in zastopati resnico, pa pripoznavam, da je v zdravniškem ustroju bolniške blagajne tudi še nekaj hib, katerih vzrok leži deloma v mnogoštevilnem prometu bolnikov, deloma pa v historičnem razvoju bolniške blagajne. Teh hib ni mogoče čez noč odpraviti, vsa naša skrb pa gre za tem, da jih čimprej izravnamo.

Po teh splošnih opazkalah naj še na kratko spregovorim o slučajih, ki jih navaja člankar.

Ako sta bila prvoimenovana dva slučaja spolnih bolezni, ki ju po imenih nisem mogel eruirati, res taka, kakor poroča člankar, morem to le globoko obžalovati. Vendar je treba vpoštevati, da je v takih slučajih diagnoza brez bakteriološke preiskave, ki se pa ne da izvršiti na mestu, včasih zelo težka in da so se in se bodo zaradi tega taki slučajji dogajali tudi v privatni praksi, ker človek in tako tudi zdravnik nikdar ni popoln.

Slučaj bolnika, ki se je skozi nekaj mesecev zdravil pri dr. V. in potem tekom enega meseca ozdravil pri dr. D., bi bil gotovo izostal, ako bi bil člankar kateregakoli zdravnika povprašal za informacijo. Vsak razumen človek ve, da zdravniki nismo bogovi, ki bi bili v vsem svojem delovanju in nehanju brezhibni. Slučaj, ki ga navaja člankar, bi se bil pravtako lahko dogodil svetovno znanemu profesorju ali pa na kaki prvovrstni kliniki. Šlo je za kronično obolenje, na katero se da v mnogih slučajih le težko vplivati. Sicer pa se še vedno vprašanje, ali bi ne bil bolnik, ki se je že dolgo časa zdravil, v zadnjem mesecu ozdravil pravtako pri dr. V., kakor je pri dr. D.

Pravtako brezpredmeten je nadaljni slučaj. Bolnik je imel na čelu nedolžen izpuščaj (Herpes frontalis), ki se v resnici v kratkem ozdravi, ako se ga posipa s kako izsuševalno sipo. Po tem obolenju pa je po telesu nastopil luskinasti lišaj (Psoriasis), ki je povsem drugega značaja in ki ni s prvim obolenjem v prav nobeni zvezi. Naravno, da je moral bolnik zaradi tega lišaja v bolnišnico. Bolezen pa se mu bo skoraj gotovo vkljub temu ponavljala, ker je ta lišaj zelo trdovraten in težko dostopen.

(Nadaljevanje sledi.)

Rdor Jugoslovan, ta Jugoslov. Matice član.

Velikanski shod proti draginji.

V nedeljo 19. t. m. se je vršil v veliki dvorani hotela »Uniona« velik protestni shod proti draginji, ki je v splošnem dobro uspel. Shod je sklicel akcijski odbor koaliranih strokovnih organizacij in je ta trajal 3 ure. Mestoma je bil precej buren in vihar.

Točno ob 10. uri je otvoril shod invalid Meznarič s kratkim pozdravom, nakar je podal besedo poslancu g. Zvonimiru Bernotu. Po kratkem uvodu je ta prešel k resolucijam, ki zahtevajo: 1. Višina plač naj se določa produktivnim slojem po vrednosti blaga, da se onemogoči neprestano avtomatično manjšanje plačil. 2. Uvoz in izvoz se morata kontrolirati po strokovnjakih, kontrola pa mora biti javna, ker je dognano, da izvoznicarstvo in uvoznicarstvo ubija našo valuto. 3. V državnem proračunu naj se čimprej doseže ravnotežje in sicer po davkih na vojne dobičke in po progresivnem obdavčenju dohodkov. 4. Armada naj se čimprej zniža na najmanjše število. 5. Drž. naročila naj se dajo domačim podjetjem in neproduktivni kraji naj se kolonizirajo. Delov. ljudstvo zavrača vse dosedanje protidraginjske ukrepe, ki so samo prevara ljudstva; zlo naj se zagrabi v korenini. 7. Za upokojenje, državne uradnike in za vse sloje, ki so navezani na stalne plače, naj vlada takoj izplača povišane dnevnice. — Govornik je nato obširno razpravljal o teh točkah in kenčno prečital večje število resolucij posameznih strokovnih organizacij, ki jih je akcijski odbor osvojil.

V imenu koaliranih železničarjev je govoril nato temperamentno g. Blaž Korošec, izjavljajoč, da železničarji ne prevzamejo nobene odgovornosti za bližajočo se katastrofo v prometu. Pozivljal je navzoče, naj ločijo politiko od gospodarstva in naj skupno nastopajo proti izkoriščevalcem. Eden glavnih vzrokov padanja naše valute je dejstvo, da vlada pač kontrolira vrednost izvožene robe, a samo po podatkih naših izvoznikarjev in v vrednosti našega dinarja, ne briga se pa zato, za kake cene se potem ta izvožena roba prodaja drugje. Kar se tiče uvoženega blaga so pač znane cene v

tujih valutah, kako se pa to blago pri nas prodaja, pa zopet nihče ne kontrolira. (Govornik je žel za svoja izvajanja buren aplavz.)

V imenu socijalno demokratske strokovne komisije je govoril g. Fr. Svetek, ter razvijal teoretična vprašanja o draginji in vzrokih draginje. Med njegovim govorom je prišlo do živahnih medklicev in precejšnjega hrupa, tako da govornik ni mogel svojega govora dokončati.

V imenu socijalne zveze je govoril tov. Juvan, ki je pozdravil skupen nastop, ostro kritiziral brezmiselnost popivanje gotovih izkoriščevalcev delavstva. V svojem govoru je zahteval kontrolo plač ker se mu zdi, da sedanji sistem ni umesten. (Govornik je žel za svoja izvajanja živahno odobravanje.)

Predsednik je prečital nato dopis grafičnega delavstva, ki se je vzel z velikim navdušenjem na znanje.

V imenu udruženja gledaliških igralcev je govorila ga. Polonca Juvanova ter se v svojem govoru obračala zlasti na gospodinje, ter zahtevala, da bi bilo potrebno prepovedati nakup luksuznega blaga. Obračala se je pri tem na našo vlado, ki naj bi v tem oziru vse potrebno storila, drugače bi bilo ljudstvo primorano, seči po samopomoči. (Burno odobravanje.)

H koncu je govoril železničar g. Makuc, ki je izjavil, da je draginja narastla za 80% od takrat, odkar imamo v naši državi zakon za zaščito države in zakon o redu in radu ter prečital tozadevno resolucijo. Med njegovim govorom, ki je na gotovih mestih nosil povsem politični značaj, je prišlo do večkratnih burnih medklicev.

Nato je dobil besedo še enkrat g. Zvonimir Bernot, nakar se je izvršilo glasovanje o resolucijah, ki so bile vse z večino glasov sprejete.

Nedeljski protidraginjski shod je pokazal, da draginja tlači vse sloje in da bi bilo nujno potrebno, da se v najkrajšem času kaj ukrene proti tej neznosni draginji, pokazal pa je tudi, da so mnjenja glede dosege tega cilja doslej še precej različna.

Iz stranke.

Krajevni organizaciji Kočevje

potrjujemo prejem zneska 250 dinara. — Sporočite kaj zadeva vplačilo, da moremo pravilno vknjižiti!

Vsem kraj. organizacijam NSS.

Ker se še vedno dogajajo slučaj, da pri predkazilu denarnih zneskov ni označena svrha vplačila, se vse krajevne organizacije ponovno opozarjajo, da pri vsaki denarni vpošiljatvi vedno označijo kaj zadeva pošiljka. Brez te navedbe ne moremo v glavni knjigi doposlanega zneska knjižiti, na v poštevi prihajajoči konto. Naknadna dopisovanja pa po svrhi denarnih pošiljk povzročajo nam in tudi prizadeti krajevni organizaciji stroške, ki bi se jih lahko izognili obenem z zamudo časa. Krajevne organizacije se toraj naprošajo, da pri denarnih pošiljkah vedno označujejo svrhu kot

strankin davek, znaki, obveznice, prostovoljni prispevki itd. in da se pri denarnih pošiljkah, določenih za strankino centralo, poslužujejo edino poštne položnice glasečih se na strankino ime!

Mnogo krajevnih organizacij je še na zaostanku vplačil strankinega davka za preteklo leto, z obračuni o strankinih znakih itd. Upamo, da jih ta opomin opozori na njihovo dolžnost, da tudi v tem oziru napravijo red v svojih vrstah. Strankin davek za tekoče leto znaša 5 D za člana. Krajevne organizacije, ki s pobiranjem tega davka še niso pričele, naj to takoj store! Centrali odpadajoči zneski naj se preodkazejo po poštne položnicah!

Redni občni zbor krajevne organizacije NSS v Ptuj

se bo vršil dne 4. marca ob 20. uri v spodnjih prostorih »Narodnega do-

ma« z običajnim dnevnim redom. Ker so bili vsi léto obdržani občni zbori raznih drugih strank in društev zelo pičlo obiskani, povdarjamo, da je sveta dolžnost vsakega člana, da se zanesljivo in točno udeleži občnega zbora naše krajevne organizacije. Vpoštevamo žalostno dejstvo, da tare vedno še naraščajoča draginja vse, posebno pa javne nameščence in leži povsem vzrok tu, slabega društvenega in družabnega delovanja, ki je ob meji zelo potrebno. Vendar zahteva ravno dandanes nasproten političen pritisk, da pokaže javno vsak član svoje politično prepričanje. Letno članarino po 5 D pobira sedaj pet požrtvovalnih tovarišev.

V slogi je moč!

Naša mladina.

Srbo-hrvaški tečaj »Bratstva«.

Na stara leta sem se odločil, da se naučim še srbo-hrvatskega jezika, ker sem ubog uradnik in ne morem plačevati dragih posebnih ur za srbo-hrvaščino, sem se z veseljem odzval vabilu »Bratstva«, ki je otvorilo tak tečaj — brezplačno.

Ko sem prvič stopil med mlade součence, sem takoj videl veliko zanimanje za bratski jezik. Učna soba je bila prenapolnjena. Mladina si želi izobrazbe. Kaj vesel sem bil take podjetnosti, kot jo izkazuje »Bratstvo«. Z požrtvovalnostjo dveh srbskih učiteljic je otvorilo tečaj, katerega obiskuje preko sto ljudi brezplačno. Kako veseli so v »Bratstvu« vsi oni, ki se bodo naučili srbskega jezika brez velikih žrtev. In kak uspeh za »Bratstvo«, ko se je potrudilo dati svojim članom in ostalemu občinstvu nekaj izobrazbe.

Star sem in vendar se z mladino vred veselim uspeha. Želim »Bratstvu«, da nadaljuje zapuščeto delo. V vztrajnosti je moč. Vsi, ki se bomo naučili srbo-hrvaškega jezika, bomo »Bratstvu« zato hvaležni. Hvalevredno je omenjati požrtvovalnost gospodičen učiteljic, ki so se radevolje odzvale pozivu »Bratstva« in ki so brezplačno prevzele težko delo. Mladina jim bo zato hvaležna.

Delo naše mladine.

Dočim vse veseljači v tej predpustni dobi, je naša mladina v živahnem delu. Naša mladina dela. »Bratstvo« je otvorilo srbohrvaški tečaj in sicer dvakrat tedensko. Tečaj vodita srbski profesor in uč-

teljica. V kratkem otvori »Bratstvo« kurz češkega jezika. Poleg tega bo v najkrajšem času niz raznovrstnih predavanj. Tudi za vzgojno zabavo dela naša mladina. Dramatični odsek je v živahnem razvoju. Na novo se študira Nušičev »Običan čovek« in Petrovičev »Mrak«. Tamburaški Odsek se pridno spopolnjuje. Naša mladina je v delu. V mladini je bodočnost.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, zlatino in srebrnino kupite najceneje pri tvrdki **IVAN PARIŽ, Ljubljana, Stari trg 20.**

A. KASSIG, Ljubljana, Židovska ulica.

Zaloga uniformskih potrebščin, kožuhovnic in razne krzne. Krznarnica in izdelovanje čepic. Nakup kož od divjačine. Kožuhovna obleka, preproge itd. se sprejemajo čez poletje v shrambo.

4 1/2 % po dogovoru tudi več obrestuje hranilne vloge

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju
Gospodarska ulica št. 7 (Hotel Balkan).

Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij.

F. P. ZAJEC, optik
Ljubljana
zaloga očal, ščipalcev, ur, zlatnine, srebrnine, itd.

M. Kuštrin Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumjastih obročev iz tovarne »Walter Martiny«. Na razpologo je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumjastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2. Telefon št. 588. Brzjavni: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Inserirajte v „Novi Pravdi“

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleškano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13—14 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Zaloga čevljev
lastnega izdelka

DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR
komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju).

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon št. 40, 457 in št. 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.